

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO

“SÚŤAŽ NÁMESTIE SLOBODY – TEXTOVÁ ČASŤ”

Námestie Slobody

filozoficko - koncepčné východiská návrhu a stratégia aktivít v priestore námestia

Základná priestorová filozofia a koncepcia námestia sú v poriadku už dnes. Neschopnosť postarať sa o zabezpečenie toho, aby bolo námestie v dobrom technickom stave, nemôže byť zástupným dôvodom pre to, aby vznikla nová, diametrálne odlišná koncepcia.

Našou úlohou je nazrieť hlbšie, ako do prvoplánovej roviny rozbitej dlažby, obitého obkladu a zlej povrchovej úpravy mobiliáru. Námestie je už dnes krásne, má svojich návštevníkov, ktorí ho majú radi presne pre to, čím je. Predstavme si, ako by vyzeralo, keby bolo v technicky dobrom stave. Čo je teraz na ňom dobré, čo by dobré mohlo byť, čo je nevyhovujúce a čo treba zrušiť? Nerobme žiadne hrubé čiary, žiadne prehnané zmeny status quo. Namiesto toho sa radšej pokúsme o pochopenie, usmernenie, mierne redefinovanie a doplnenie. Kontinuita, kultivácia a adjustáž je viac, ako nahrádzanie a bombastická zmena.

Snaha o zobytnenie námestia je samozrejмый základ. Verejný priestor má byť otvorený pre všetkých, má byť príjemný, pohodlný, pochopiteľný. Okrem toho sa ale v tejto polohe a pri tejto histórii miesta očakáva aj ideová nadstavba. Odkaz na históriu, zdieľané hodnoty, ideály.

Napriek tomu, že námestie sa oficiálne volá Námestím slobody už 26 rokov, hovorovo sa stále nazýva Gottkom. Je to pochopiteľné. Aj fakt, že ozrutná socha Klementa Gottwalda tu už dávnejšie nestojí, je uchopiteľnejší, ako myšlienka slobody. Čo je to vlastne? Nejaká efemérna, ťažko uchopiteľná, neukotvená idea, doteraz nepretavená do fyzickej podoby, každý si ju predstavujeme inak, ťažko sa o nej rozpráva. Ak námestie slobody má byť naozaj námestím slobody, treba na tom začať pracovať, naozaj to urobiť. Výmena označovacej tabuľky je málo. Navrhujeme, aby sa tu sloboda nachádzala v dvoch rovinách:

- v užívateľskej. Námestie je prístupné komukoľvek a môže tu robiť čokoľvek, pokiaľ tým neobmedzí druhého. Pieta voči ideálu nesmie spôsobiť jeho popretie v reálnom živote.
- v symbolickej. V našom návrhu je miesto, kde sa konečne bude môcť zhmotniť pamätník 17. novembu. Je v poloh na osi budovy Úradu vlády a ťažiska námestia. Je dôležité, aby tu vzniklo kvalitné súčasné dielo, aby priestor dostal hodnotové pozadie a aby pripomínal, že sloboda, v ktorej žijeme teraz, nie je samozrejmosťou. Dielo musí byť výsledkom otvorenej umeleckej súťaže. Proces jeho vzniku musí zodpovedať jeho obsahu.

koncepcia širších vzťahov

Návrh akceptuje dnešnú koncepciu námestia vo vysokej miere dostatočnej na to, aby sa vzťahy v širšom okolí dali pokladať za zachované. Naďalej bude možné v akýkoľvek čas prejsť cez námestie v akomkoľvek smere, naďalej tu bude možné tráviť čas hocijakým spôsobom, ktorý neobmedzí ostatných návštevníkov.

koncepcia kompozičných a priestorových vzťahov

Kompozícia sústredných kruhov je doplnená o ďalší - kruh vzrastlých stromov v okolí fontány. Pred hlavnou osou úradu vlády je ponechaný priestor pre verejné zhromaždenia a umiestnenie umeleckého diela.

Priestor pred vstupom do fakulty architektúry je uvoľnený od parkovania a uspôsobený pre akcie a expanziu života školy.

S výnimkou priamej blízkosti fontány sú po celej ploche námestia rozmiestnené objekty, nazvime ich napríklad folies, ktoré poskytujú zázemie pre rôzne aktivity, pre programové rámcovanie okolitého priestoru. Sekundárne tvoria aj orientačné body.

konceptia funkčného využitia

Možnosti pre funkčné využitie musia zostať zachované. Námestie je dostatočne veľké a s dostatočnou paletou možností na to, aby poskytlo priestor pre aktivity, aké od neho očakávajú obyvatelia z okolia (prechádzka s rodinou, venčenie psa ...), mesto (event pri fa stu, posedenie v reštaurácii) a občas aj návštevníci z celej republiky (komemorácia myšlienky Slobody, resp. novembra 89), resp. zahraničia. V prípade, že by niektorá zo skupín terajších užívateľov bola obmedzovaná, musí byť táto požiadavka koncepcie reflektovaná a námestie náležite upravené.

konceptia mobiliáru

Navrhujeme zachovanie súčasného dizajnového mobiliáru. S výnimkou nevyhovujúcej povrchovej úpravy je hodnotný a krásny.

konceptia mobility vrátane statickej dopravy

Celý priestor námestia umožňuje zdieľaný priestor pre peší a cyklistický pohyb. Parkovanie pred vstupom z námestia na fakultu architektúry bude rozdelené na dve časti a situované mimo nástupný priestor. Na ten budú mať prístup iba zásahové motorové vozidlá. Zásobovanie bude riešené z bočných parkovísk.

konceptia prírodných prvkov vrátane opatrení na adaptáciu pri zmene klímy

Vzhľadom na priestorovo nenáročné a bezbariérové sprístupnenie pobytových zelených plôch musíme obetovať niekoľko drevín. Ako hodnotovú protiváhu navrhujeme adekvátne intenzívnu novú výsadbu po vnútornom obvode sprístupnených pobytových plôch a podporu vonkajšej výsadby plniacej aj izolačnú funkciu. Vzrastlé stormy poskytnú tieň k pobytu a splnia funkciu ochladzovania spevnených a nespevnených plôch. Nájazdové rampy na zelené plochy budú schopné odvádzať pritekajúcu dažďovú vodu do priepustných vrstiev. Zrušením vyvýšených kvetináčov pred objektom baru a reštaurácie ponúkame prevádzkam plnohodnotnejšie využiť bezprostredný priestor pred nimi a podporiť tak život na námestí. Zároveň vytvárame možnosť v najnižšom centrálnom priestore odvádzať dažďovú vodu do pôdy cez priepustný no pobytový, pôchodzný a pojazdný povrch zo štrkového trávnik.

konceptia osvetlenia a iluminácie Námestia

Navrhujeme využitie súčasných svietidiel. Podobne, ako mobiliár, sa jedná o kvalitný dizajn vhodný pre dané miesto.

finančný a časový model (časová následnosť) realizácie revitalizácie Námestia v náväznosti na navrhované riešenie.

1. oprava a úprava fontány
2. úprava zelených plôch, nástupov na ne
3. výsadba stromov
4. oprava povrchov
5. folies

Námestie nemožno postaviť a nechať napospas prírode a ľudom a o ďalších 30 rokov vypísať ďalšiu súťaž. Verejný priestor je vec, ktorá sa používa a vyvíja. Je prirodzené, že materiály sa opotrebojú, mobiliár poškodí, stromy zostárnú. Je nutné venovať sa mu priebežne a dať mu takú starostlivosť, akú si vzhľadom na jeho atribúty a ideu zaslúži.